

31.1.2020

Helsingin Kaupunginmuseon lausunto koskien Vuosaaren pohjoisen lähikeskustan asemakaavanmuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa

HEL 2019-010924 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Vuosaaren pohjoisen lähikeskustan asemakaavanmuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutos koskee Vuosaaren pohjoisen lähikeskuksen aluetta Keski-Vuosaassa. Alue on osa maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Tavoitteena on mahdollistaa alueelle nykyistä paremmat lähipalvelut Vuosaaren pohjoisen ostoskeskuksen tonttia kehittämällä ja monipuolistaa alueen asuntokantaa täydennysrakentamalla asuinrakennuksia kortteli-, ja puistoalueille. Täydennysrakentamalla on tarkoitus vahvistaa lähikeskuksen elinvoimaisuutta ja saada lisää asuntoja hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle Kallvikintiellä kulkevan nykyisen bussiliikenteen runkolinjan 560 läheisyyteen. Kyseinen linja on esitetty yleiskaava 2016:sta korvattavaksi pikaraitiotieyhteys Jokeri 2:lla arviolta 2030-luvulla.

Vuosaaren Liikekeskus Oy on hakenut asemakaavan muutosta. Nykyinen ostoskeskus tontilla 54052/1 on tarkoitus purkaa ja tilalle ollaan suunnittelemassa toiminnallisesti sekoittunutta keskustakorttelia. Korttelin V-VIII-kerroksisista asuinrakennuksista osa on suunniteltu erityisäsumiselle. I-kerroksisissa matalissa osissa on yksityinen päiväkotitoiminta, liiketiloja sekä asumisen yhteistiloja. Rakennusten keskelle ollaan suunnittelemassa puistomaista aukiota, joka avautuu suoraan tontin viereiseen Ilveskorvenpuistoon sekä yksityisempää rakennusten rajaamaa pihaluettua korttelin asukkaille ja uudelle päiväkodille. Korttelin läpi suunnitellaan yleinen kulkuyhteys pohjois-eteläsuunnassa Kivisaarenpolun jatkeeksi. Nykyisessä ostoskeskuksessa oleva Helsingin kaupungin lähiasema jatkaa mahdollisesti toimintaansa korttelin uusissa tiloissa.

Ilveskorvenpuisto on suunniteltu säilymään pääosin ennallaan. Puistoa koskien on meneillään erillinen peruskorjaushanke, jossa puiston toimintoja ja tiloja kehitetään, lammen ruoppausta suunnitellaan ja kasvilisuutta kunnostetaan. Tämän asemakaavan muutoksen yhteydessä tutkitaan liiketilapaviljongin sijoittamista puiston pohjoisnurkkaan Mus-

31.1.2020

talahdentien ja Kallvikintien risteuksen yhteyteen sekä Mustalahdentien mahdollista leventämistä tai siirtoa nykyistä katulinjausta etelämmäs osittain puistoalueelle.

Mustalahdentien mahdollinen leventäminen tai siirtäminen liittyy kadun pohjoispuolisten lähivirkistysalueen, autopaikkojen korttelialueen sekä korttelin 54053 täydennysrakentamisen tutkimiseen. Näiden alueiden täydennysrakentamista yhdessä korttelin 54053 ja Niinisaarentien välisen puistoalueen kanssa suunnitellaan kaupungin aloitteesta. Korttelin 54053 täydennysrakentamista tutkitaan mahdollistamalla 1960-luvun asuinkerrostalojen purkaminen. Tavoitteena on alueen tehokas täydennysrakentaminen, jonka yhteydessä kehitetään myös kaupallisia palveluita, koska kortteli sijaitsee Kallvikintien tulevan pikaraitiotieyh-teyden vieressä ja osana Vuosaaren pohjoista lähikeskustaa.

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia mm. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja liikenteeseen ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi.

Keski-Vuosaaren 1960-luvun alue on säilyttänyt varsin hyvin metsäkaupungin leiman. Alueen tunnuspiirteitä ovat ulkosityöttöinen liikenne, rakennusryhmien saarekemaisuus, palveluiden sijoittaminen ostoskeskuksiin, metsävaltainen keskuspuisto ja runsas jalankulkuverkosto. Samalla tämä Vuosaaren metsäkaupunkimaisuus tekee tiivistämisen hyvin hankalaksi.

Esillä oleva asemakaavamuutos on luonteelta voimakkaasti purkaen täydentyvä. Vuosaarten kaltaisissa kokonaisuuksissa yhden korttelin muutoksilla on huomattava vaikutus koko kaupunginosan toimintaan ja lähiölle tunnusomaiselle puolijulkisen tilan luonteelle.

Purettavaksi kaavailtuun ostoskeskukseen Helsingin kaupunginmuseo otti välillisesti kantaa vuoden 2012 asemakaavamuutosehdotuksessa koskien korttelia 54052 ja tonttia 54057/4, jolloin Ostoskeskuksen omistava Vuosaaren Liikekeskus Oy vastusti suojelua, minkä seurauksena asemakaavan muutosehdotuksesta ostoskeskuksen tontti rajattiin pois. Kaavan seurauksena vanhan ostoskeskuksen kehittäminen on muuttunut haastavaksi.

Kaupunginmuseon laatimassa ostoskeskusinventoinnissa, arkkitehti Lauri Silvennoisen suunnittelema, vuonna 1965 valmistunut ostoskeskus luokiteltiin ylimpään 1. luokkaan. Perustelut luokittelulle olivat arkkitehtuurin korkea laatu, mikä näkyy rakennuksen harkitussa ja viimeis-

31.1.2020

tellyssä massoittelussa. Melko hyvin säilyneen ostoskeskuksen ympäristöarvo on erittäin merkittävä, ja se liittyy olennaisesti Lauri Silvennoisen suunnittelemaan asuinkerrostaloalueeseen. Tämän johdosta ostoskeskuksen purkamista ja sen perusteita tulee tarkastella huolellisesti.

OAS-aineistossa on mukana ostoskeskuksen viitesuunnitelma. Mikäli ostoskeskuksen suhteen päädytään purkavaan täydentämiseen, tulee uudisrakentamisen olla selkeän alisteista alueen ikonisina tunnusmerkeinä toimiville korttelissa 54059 sijaitseville Lauri Silvennoisen suunnitteleuille veistoksellisille ”Laivataloille”. Lisäksi viitesuunnitelman lounaisin rakennus tekee alueen koordinaatistolle epäluonteenomaisen ja perusteettoman nytkähdyksen.

Korttelin 54053 täydennysrakentamista tutkitaan mahdollistamalla 1960-luvun asuinkerrostalojen purkaminen. Korttelissa sijaitsevat lamellikerrostalot ovat rakennusmestari Klaus Grathin vuonna 1964 suunnitteleamia, ja nivoutuvat viereisen korttelin Niilo Kokon vuotta aiemmin suunnittelemaan, Vuosaaren inventoinnissa korkealla arvostetun asuinkorttelin sommitteluun. Korttelin kehittämiseksi on tarjolla muitakin tapoja kuin huomattavan hiilipiikin aikaansaava purkaminen, kuten esimerkiksi lamellin jatkaminen ja korottaminen. Maakunnallisesti arvokkaassa kohteessa täydentävä purkaminen ei ole perusteltua. Kaupunginmuseo korostaa, että mahdollista tiivistämistä tulee tutkia rakennusten korjaamisen ja laajentamisen kautta.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö